Lietas arhīva Nr. KA03-0085-22
ECLI:LV:LAAT:2022:0530.11181014422.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē, 2022.gada 30.maijā

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs, tiesnesis A.Vilmanis,
tiesneši D.Skudra un V.Lohova,
ar tiesas sēdes sekretāru K.Pauniņu,
piedaloties prokurorei I.Januškevičai,
atklātā tiesas sēdē, mutvārdu procesā apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu

[1.1] atzīts, ka /pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības atņemtas), atrodoties alkohola ietekmē, kā arī izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas turpmāk norādītajos apstākļos: Ar 2021.gada 10.augusta Dienvidlatgales prokuratūras prokurora priekšrakstu par sodu, kas stājies spēkā 2021.gada 23.augustā, /pers. A/ noteikts sods par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā – piespiedu darbs uz 90 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem. 2022.gada 9.februārī ap pulksten 22.50 /pers. A/, zinot, ka papildsods pēc minētā lēmuma nav izciests, būdams persona, kurai transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas, atrodoties alkohola ietekmē ar alkohola minimālo koncentrāciju izelpotajā gaisā, kas atbilst alkohola koncentrācijai asinīs – 2,3184 promiles, vadīja transportlīdzekli – automašīnu "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numura zīme /reģistrācijas numurs/, Daugavpilī, pa Kauņas ielu virzienā no Aglonas ielas uz Jātnieku ielu. Kauņas ielā pie mājas /numurs/, Daugavpilī, /pers. A/ vadīto transportlīdzekli apturēja policijas darbinieki.

Šādas /pers. A/ darbības pirmās instances tiesa kvalificēja atbilstoši Krimināllikuma 262.panta pirmajai un Krimināllikuma 312.panta otrajai daļai.

[1.2] /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 30 (trīsdesmit) dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 (trīs) gadiem.

[1.3] /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 20 (divdesmit) dienām.

[1.4] Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un otro daļu, pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, noteikts /pers. A/ sods – īslaicīga brīvības atņemšana uz 40 (četrdesmit) dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 (trim) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam pilnīgi pievienots pamatsods (sabiedriskais darbs) un daļēji pievienots papildsods (transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana), kas nav izciests pēc 2021.gada 10.augusta prokurora priekšraksta par sodu un galīgais sods noteikts — īslaicīga brīvības atņemšana uz 40 (četrdesmit) dienām, sabiedriskais darbs uz 90 (deviņdesmit) stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 (četriem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu, soda – īslaicīga brīvības atņemšana – izciešanas termiņā ieskaitīts /pers. A/ aizturēšanā pavadītais laiks no 2022.gada 9.februāra pulksten 22.50 līdz 2022.gada 11.februārim pulksten 11.20 (divas dienas).

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta 2^1.daļu noteikts, ka sods – sabiedriskais darbs – izpildāms patstāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

[1.5] Drošības līdzeklis nepiemērots.

Vadītāja apliecība /numurs/ nosūtīta Ceļu satiksmes drošības direkcijai.

Transportlīdzekli "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, nospriests konfiscēt un nodot Valsts ieņēmumu dienestam.

Transportlīdzeklim "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, uzlikts arests un nospriests saglabāt to līdz sprieduma izpildei daļā par transportlīdzekļa konfiskāciju (lietas 54.-59.lapa).

[2] Par Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza apsūdzētais /pers. A/. Pārsūdz spriedumu daļā par noteikto sodu un piemēroto transportlīdzekļa konfiskāciju, jo uzskata to par pārāk bargu un nesamērīgu.

[2.1] Norāda, ka tiesa, nosakot sodu, ņēma vērā vairākus atbildību mīkstinošus apstākļus, proti, saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu apsūdzētā vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu. Tiesa nevērtēja to apstākli, ka apsūdzētais izteica piekrišanu izskatīt krimināllietu rakstveida procesā, veicinot ātrāku lietas izskatīšanu tiesā. Savos paskaidrojumos apsūdzētais lūdza tiesu, nosakot sodu, ņemt vērā to, ka viņa apgādībā ir trīs nepilngadīgi bērni, viņa attieksmi pret inkriminēto noziedzīgo nodarījumu – pilnīgi atzina savu vainu, veicināja krimināllietas ātrāku izskatīšanu, nelūdzot veikt pierādījumu pārbaudi, bet lūdzot krimināllietu izskatīt paātrinātā procesa kārtībā un nepiemērot reālu brīvības atņemšanas sodu. Tomēr tiesa neņēma vērā apsūdzētā argumentus, tiesa nevērtēja apstākli, ka nosakot sodu reālas brīvības atņemšanas veidā ne viņa ģimene, ne pats apsūdzētais, ne sabiedrība negūs nekādu labumu un Krimināllikuma 35.panta mērķi netiks sasniegti, izolējot apsūdzēto no sabiedrības. Norāda, ka viņa trīs nepilngadīgie bērni paliks bez viņa materiālā un morālā atbalsta, kā arī viņš nespēs maksāt valstij nodokļus, atrodoties soda izciešanas vietā. Ar šādu spriedumu tiesnesis pasliktināja viņa stāvokli pārkāpjot Krimināllikuma 1.panta un 35.panta nosacījumus, gan Kriminālprocesa likuma 1., 2., 6., 8.pantu. Norāda, ka viņa ievietošana cietumā soda izciešanai neveicinās resocializācijas procesu, tieši otrādi - sasniegs pretējo efektu. Norāda, ka doto pantu sankcijas satur arī

citus soda veidus un tiesa nevērtēja iespēju piemērot nosacītu notiesāšanu.

[2.2] Apsūdzētais uzskata par nepamatotu piemēroto mantas konfiskāciju. Transportlīdzeklis ir viņa ģimenes vajadzībām iegādāts un to izmantoja ne tikai apsūdzētais, bet visi ģimenes locekļi. Norāda, ka transportlīdzeklis ir iegādāts līzingā un vēl joprojām par to maksā viņa ģimene, piemērojot vadīšanas tiesību aizliegumu, transportlīdzeklis var tikt izmantots bez viņa piedalīšanās, bet viņa darba specifika paredz transportlīdzekļa pielietošanu, gadījumā, ja viņa rīcībā tā nebūs, tad zaudēs darbu, jo strādājot celtniecībā ir nepieciešams uz objektu nogādāt instrumentus un materiālus, gan arī ģimenei ir vajadzīgs transportlīdzeklis, jo ir jāved nepilngadīgie bērni un pensionētie vecāki uz nodarbībām, skolām, ārstiem. Uzskata, ka tiesa, atņemot viņa ģimenei transportlīdzekli, atstāj viņa ģimeni bez iztikas līdzekļiem, jo iegādāties citu transportlīdzekli nav naudas un jāmaksā līzings par "Mercedes Benz R 320".

Norāda, ka izskatot lietu apelācijas instances tiesā nav nepieciešama aizstāvja piedalīšanās, bet lūdz izskatīt apelācijas sūdzību mutvārdu procesā. Lūdz atcelt Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu par noteikto sodu un mīkstināt sodu, pēc iespējas nosakot citu soda veidu vai piemērot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, kā arī atcelt spriedumu daļā par transportlīdzekļa "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konfiskāciju, to nepiemērojot (lietas 64.-66.lapa).

[3] Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ savu iesniegto apelācijas sūdzību uzturēja pilnā apmērā, lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par piespriesto sodu un noteikt citu sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, tāpat lūdza noņemt arestu no automašīnas un nekonfiscēt automašīnu, jo transportlīdzekli izmanto sieva un tas tika pirkts ģimenes vajadzībām. Norādīja, ka izgājis ārstēšanas kursu Daugavpils reģionālajā slimnīcā Narkoloģiskajā nodaļā, par to ir izziņa, ko lūdz pievienot lietas materiāliem.

[4] Dienvidlatgales prokuratūras prokurore I.Januškeviča tiesas sēdē norādīja, ka apelācijas sūdzībā izteiktais lūgums par noteikto soda mīkstināšanu nav pamatots, savukārt Daugavpils tiesa pamatoti noteica par abiem izdarītiem mazāk smagiem noziegumiem pamatsoda veidu - īslaicīga brīvības atņemšana.

Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sankcijas paredz brīvības atņemšanas sodu līdz 1 gadam un saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu pirmās instances tiesa, nosakot soda veidu, ir izvērtējusi izdarīto nodarījumu raksturu, ziņas par apsūdzētā personību, un tieši, ka /pers. A/ strādā, ir precējies, apgādībā ir trīs nepilngadīgi bērni, iepriekš sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, sods nav izciests, sodāmība nav dzēsta. Iepriekš piespriestais sods nav panācis soda mērķi un, neskatoties uz to, ka ne pamatsods, ne papildsods nebija izpildīts, apsūdzētais, atrodoties alkohola ietekmē, vadīja transportlīdzekli, kas norāda uz to, ka viņš nespēj sevi pienācīgi kontrolēt, lai pieturētos pie normatīvo aktu prasību izpildes. Iepriekš noteiktais sods sabiedriskā darba veidā neatturēja viņu no automašīnas vadīšanas alkohola ietekmē un bez tiesībām, respektīvi, sabiedriskais darbs nesasniedza vēlamo mērķi, ko izvirzījis likumdevējs un tas tika pamatoti norādīts Daugavpils tiesas spriedumā. 2022.gada 9.februārī /pers. A/ vadīja transportlīdzekli alkohola ietekmē, apzinoties, ka viņam ir liegtas tiesības vadīt transportlīdzekļus, viņam bija zudusi interese par sievu, viņa trīs bērniem un ģimenes materiālo labklājību, jo viņam zināmo apstākļu esība par ģimeni neatturēja viņu no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas. Līdz ar to, /pers. A/ apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt pamats pirmās instances tiesas izraudzītā soda veida grozīšanai. No krimināllietā esošajām ziņām izriet, ka apsūdzētais izmatoja savas Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, izvēloties vienkāršāku procesa veidu, piekrītot lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tādējādi apstiprināja savas vainas atzīšanu un nožēlošanu. Sūdzībā norādītie apstākļi - vainas atzīšana un nožēlošana, ņemti vērā nosakot apsūdzētā soda mēru. Līdz ar to uzskata, ka apsūdzētā apelācijas sūdzībā minētie apstākļi nav atzīstami par tādiem, kas konkrētajā gadījumā būtu noteicošie cita, ar brīvības atņemšanu nesaistīta, soda veida piemērošanai. Pozitīvi vērtējama apsūdzētā vēlme strādāt, palīdzēt ģimenei, kā arī vēlme turpmāk atturēties no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, tomēr tas nav pamats samazināt sodu, kā arī tas nerada likumīgu pamatu nosacītas notiesāšanas piemērošanai.

Apelācijas sūdzībā norādītos argumentus par transportlīdzekļa konfiskācijas piemērošanas pretlikumību uzskata par nepamatotiem, jo Krimināllikuma 70.^{13}panta ceturtajā daļā ir norādīts konkrēts gadījums, kad paredzēta iespēja konfiscēt (var konfiscēt) ar noziedzīgu nodarījumu saistītu mantu - transportlīdzekli, kas pieder noziedzīga nodarījuma izdarītājam, ja ar to izdarīts noziedzīgs nodarījums pret satiksmes drošību alkohola ietekmē.

Ar 2021.gada 10.augusta prokurora priekšrakstu par sodu /pers. A/ piederošais transportlīdzeklis netika konfiscēts, un jau pēc pieciem mēnešiem pēc soda noteikšanas apsūdzētais izdarīja noziedzīgu nodarījumu pret satiksmes drošību alkohola ietekmē, braucot ar to pašu viņam piederošo automašīnu. Pie šādiem apstākļiem uzskata, ka ar mantas konfiskāciju tiks panākts preventīvs mērķis - novērst apsūdzētā turpmāku līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, līdz ar to pirmās instances spriedums daļā par transportlīdzekļa konfiskāciju atstājams negrozīts.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, noklausījusies apsūdzēto /pers. A/, prokurori I.Januškeviču, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētā /pers. A/ iesniegtā apelācijas sūdzība ir apmierināma tikai daļēji, atceļot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par aresta uzlikšanu transportlīdzeklim "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un transportlīdzekļa "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konfiscēšanu un nodošanu Valsts ieņēmumu dienestam, taisot šajā daļā jaunu nolēmumu. Pārējā daļā Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu, atstājot negrozītu.

[6] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka krimināllietas materiālos esošie pierādījumi apstiprina apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu viņam izvirzītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas pilnā apjomā. Pirmās instances tiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus un apsūdzētā izteikto lūgumu neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu pamatoti nolēma pierādījumu pārbaudi neveikt. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta trešo daļu tiesas nolēmumā pareizi, norādot, ka pierādījumu uzskaitījums un to analīze nav nepieciešama.

Apsūdzētajam /pers. A/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija ir pareiza, un šajā daļā pirmās instances tiesas nolēmums par nodarījuma juridisko kvalifikāciju un par apsūdzētā vainīgumu nav pārsūdzēts un noprotestēts.

[7] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notika apelācijas sūdzībā izteikto prasību apjomos un ietvaros.

[8] Nosakot sodu, pirmās instances tiesa pilnībā ievērojusi Krimināllikuma 46.panta noteikumus, ņēmusi vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un nodarīto kaitējumu, atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus, vainīgā personību, kā arī Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi.

[8.1] Pirmās instances tiesas spriedumā, nosakot apsūdzētajam soda veidu, pareizi norādīts, ka atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai apsūdzētais /pers. A/ izdarīja divus mazāk smagus noziegumus, kur Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir vērsts pret satiksmes drošību, bet Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir vērsts pret jurisdikciju.

[8.2] Pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi apsūdzētā personību raksturojošos datus, tostarp bez ievērības neatstājot faktu, ka apsūdzētais strādā, precējies, apgādībā trīs nepilngadīgi bērni, iepriekš sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, sods nav izciests, sodāmība nav dzēsta. Papildus apsūdzētais apelācijas instances tiesā iesniedza SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" izziņu, kura apstiprina, ka viņam ievadīts preparāts "Solafur" (lietas 80.lapa), lai atturētu viņu no alkohola lietošanas.

[8.3] Pirmās instances tiesa atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrajai daļai par apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli attiecībā uz abiem noziedzīgiem nodarījumiem atzina savas vainas vaļsirdīgu atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.

[8.4] Atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktam par apsūdzētā /pers. A/ atbildību pastiprinošu apstākli attiecībā uz noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas tiesa atzinusi to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Savukārt attiecībā uz Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktam, pirmās instances tiesa par atbildību pastiprinošu apstākli atzina to, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Atbildību pastiprinošu apstākļu esamība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot, kā arī šādu apstākļu esamība pati par sevi liedz tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu.

[9] Apgabaltiesas ieskatā pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir izvērtējusi visus soda noteikšanu ietekmējošos apstākļus. Apelācijas tiesa piekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem daļā par soda veida un mēra izvēli.

Ņemot vērā to, ka /pers. A/, neraugoties uz iepriekšējo sodāmību un neizciesto sodu pēc prokurora priekšraksta par sodu, kas nav saistīts ar reālu brīvības atņemšanu, izdarīja divus jaunus tīšus mazāk smagus noziegumus, Latgales apgabaltiesa atzīst, ka tikai īslaicīga brīvības atņemšana var piespiest /pers. A/ turpmāk ievērot likumus un neizdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

[9.1] No krimināllietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais neizciesta soda laikā atkal tīši izdarīja divus mazāk smagus noziegumus. Tādējādi tiesas kolēģijas ieskatā pirmās instances tiesa pareizi secinājusi, ka brīvības atņemšanai alternatīvi soda veidi konkrētajā gadījumā nespēj nodrošināt soda mērķa sasniegšanu, proti, nedz aizsargāt sabiedrības drošību, nedz panākt, lai apsūdzētais pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, turklāt pirmās instances tiesa arī ir vērtējusi apstākļus, ka apsūdzētais strādā, precējies, audzina trīs nepilngadīgus bērnus. Atkārtotai minēto apstākļu pārvērtēšanai tiesas kolēģijai nav pamata.

[9.2] Turklāt, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ņem vērā judikatūru, ko šajā jautājumā veido Augstākā tiesa, proti, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana, kas pamatota vienīgi uz vainīgā personību pozitīvi raksturojošu ziņu izvērtējumu, acīmredzami nesasniegs soda mērķi – sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jo šādā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam. Šādas situācijas neveicina soda prevencijas uzdevumu izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 8.jūnija lēmumu lietā Nr.SKK-24/2011, Augstākās tiesas 2014.gada 30.septembra lēmumu lietā Nr.SKK-306/2014, Augstākās tiesas 2014.gada 18.decembra lēmumu lietā Nr.SKK-J-483/2014).*

Tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētā brīvības ierobežošana uz pirmās instances tiesas noteikto laiku, sasniegs soda mērķi, kas samērojot apsūdzētā tiesību aizskārumu ar satiksmes drošību, ir attaisnojams un pie konkrētajiem apstākļiem pieļaujams sods, kā arī atbilstošs ne vien soda represīvo, bet arī preventīvo mērķu sasniegšanai. Tāpat tiesas kolēģija uzskata, ka ar piespriesto sodu nav panākta pārāk ilgstoša apsūdzētā izolācija no sabiedrības, kas dod iespēju viņam drīzākā laikā atgriezties brīvībā un laboties, pierādīt sev un sabiedrībai, ka spēj dzīvot likumpaklausīgu dzīvi. No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa sodu noteikusi pietuvinātu Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā noteiktajam minimālajam brīvības atņemšanas soda apmēram un Krimināllikuma 312.panta otrās daļas sankcijā noteiktajam minimālajam brīvības atņemšanas soda apmēram.

[10] Attiecībā par apsūdzētā apelācijas sūdzībā norādīto, ka viņš lūdz mīkstināt piespriesto sodu, jo viņam ir sieva, apgādībā trīs nepilngadīgi bērni, kuriem nepieciešams ne tikai viņa materiālais, bet arī morālais atbalsts, tiesas kolēģija norāda, ka fakts, ka apsūdzētajam ir sieva un trīs bērni apgādībā nevar būt par pamatu likumīgi noteikta soda mīkstināšanai. Turklāt, tiesas kolēģija ņem vērā, ka ziņas par apsūdzētā ģimenes stāvokli nebija šķērslis un neliedza viņam izdarīt inkriminētos noziedzīgos nodarījumus. Apelācijas instances tiesa pozitīvi vērtē apsūdzētā vēlmi palīdzēt ģimenei, kā arī apsūdzētā vēlmi turpmāk atturēties no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, veicot speciāla preparāta ievadīšanu ar darbības periodu uz vienu gadu, tomēr tas nav pamats atcelt spriedumu un samazināt sodu, kā arī nerada likumīgu pamatu nosacītas notiesāšanas piemērošanai. Apsūdzētajam arī pēc soda izciešanas ir iespēja risināt visas ģimenes problēmas un vairs neizdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

[11] Krimināllikuma 50.panta pirmā daļa noteic, ja persona izdarījusi vairākus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus, tiesa, taisot spriedumu, nosaka sodu atsevišķi par katru noziedzīgo nodarījumu, savukārt saskaņā ar minētā panta otrās daļas nosacījumiem, ja visi noziedzīgie nodarījumi, kas veido noziedzīgu nodarījumu kopību, ir kriminālpārkāpumi vai mazāk smagi noziegumi, galīgais sods nosakāms, ietverot vieglāko sodu smagākajā vai arī pilnīgi vai daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti apsūdzētajam noteikusi sodu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un otro daļu, piemērojot apsūdzētajam labvēlīgu sodu saskaitīšanas principu, proti, daļēji saskaitot piespriestos sodus, ar mērķi – veicināt apsūdzētā atbildību resocializācijas pasākumu īstenošanā un soda efektivitātes kritēriju sasniegšanā. Noteiktais sods ir individualizēts, samērīgs un tā mīkstināšanai nav likumīga pamata

[12] Krimināllikuma 51.panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja notiesātais pēc sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma. Līdz ar to galīgais sods noteikts pamatoti saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pieskaitot neizciesto papildsodu pēc 2021.gada 10.augusta Dienvidlatgales prokuratūras prokurora priekšraksta par sodu, jo /pers. A/ viņam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus izdarīja pēc 2021.gada 10.augusta Dienvidlatgales prokuratūras prokurora priekšraksta par sodu spēkā stāšanās.

[13] Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu, soda – īslaicīga brīvības atņemšana – izciešanas termiņā ieskaitāma /pers. A/ aizturēšanā pavadītais laiks no 2022.gada 9.februāra pulksten 22.50 līdz 2022.gada 11.februārim pulksten 11.20 (divas dienas).

[14] Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta 2^1.daļu /pers. A/ sods – sabiedriskais darbs – izpildāms patstāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

[15] Ar pirmās instances tiesas spriedumu nolemts uzlikt arestu transportlīdzeklim "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konfiscēt transportlīdzekli "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un nodot Valsts ieņēmumu dienestam saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{13}panta ceturto daļu. Pirmās instances tiesa šādu lēmumu nav pamatojusi.

[15.1] Mantas īpašā konfiskācija atbilstoši Krimināllikuma 70.^{10}pantā noteiktajam ir noziedzīgi iegūtas mantas vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta, vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītas mantas piespiedu bezatlīdzības atsavināšana valsts īpašumā.

Savukārt Krimināllikuma 70.^{13}panta pirmajā daļā noteikts, ka ar noziedzīgu nodarījumu saistīta manta ir (..) tāda noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederoša manta, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā. Saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{13}panta otro un ceturto daļu ar noziedzīgu nodarījumu saistītu mantu konfiscē. Konfiskācijai var pakļaut noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli, ja izdarīts noziedzīgs nodarījums pret satiksmes drošību alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu vielu ietekmē.

No minēto tiesību normu satura izdarāms secinājums, ka likumdevējs nav imperatīvā formā noteicis tiesas pienākumu pakļaut konfiskācijai personai piederošu transportlīdzekli, bet paredzējis konfiskācijas piemērošanas iespējamību, tādējādi atstājot tiesas kompetencē izlemt šo jautājumu.

[15.2] Komentējot Krimināllikuma 70.[10]pantu, tiesībzinātnieki norādījuši, ka mantas īpašā konfiskācija nav krimināls ods, bet ir patstāvīgs krimināltiesību institūts, kas krimināltiesību teorijā tiek pieskaitīts pie citiem krimināltiesiskajiem piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem *(Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII2 nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 297.lpp.).*

Tādējādi, izvērtējot mantas īpašās konfiskācijas piemērošanas nepieciešamību, tiesa ņem vērā atšķirīgus kritērijus, iepretim soda veida un mēra izvēlei. Izlemjot jautājumu par transportlīdzekļa konfiskāciju, jāizvērtē viss kriminālprocesā noskaidroto apstākļu kopums. Turklāt, izvērtējot minēto jautājumu, tiesai jāņem vērā ne vien apsūdzētā intereses un tiesības, bet arī visas sabiedrības intereses un drošība.

[15.3] Augstākās tiesas Senāts vērsis uzmanību, ka Krimināllikuma 70.[13]pantā paredzētajam mantas konfiskācijas gadījumam – noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederoša manta, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā - ir preventīvs raksturs, novērst apsūdzētā turpmāku līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nevis sodīšanas raksturs. Proti, konfiscējot noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu mantu, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā, ir vērtējams, vai manta ir saistāma ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu un vai tā nav bijusi nodarījuma izdarīšanas priekšmets, vai ar mantas konfiskāciju tiks panākts preventīvs mērķis novērst apsūdzētā turpmāku līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu un vai tās konfiskācija neradīs pārmērīgu slogu vainīgai personai, nodrošinot sev iztiku *(Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departamenta 2021.gada 3.novembra lēmums lietā Nr.11519011819, SKK 116/2021).*

Lemjot jautājumu par transportlīdzekļa konfiskāciju, tiesas pienākums ir izvērtēt, vai transportlīdzekļa konfiskācija konkrētajos apstākļos panāks taisnīgu līdzsvaru starp sabiedrības vispārējām interesēm un personas pamattiesību aizsardzību, vai šāda konfiskācija atbilst samērības principam un vienlīdzības principam citās līdzīgās krimināllietās, vai tai ir leģitīms mērķis un vai tā neaizskar notiesātās personas ģimenes locekļu intereses. Pirmās instances tiesa spriedumā nav sniegusi nekādu pamatojumu mantas īpašās konfiskācijas piemērošanai.

[15.4] Apelācijas instances tiesa uzskata, ka transportlīdzekļa konfiskācija nesamērīgi pasliktinās apsūdzētā stāvokli un tiesai ir pārliecība, ka /pers. A/ atkārtoti nebrauks ar šo automašīnu alkohola reibumā.

No lietas materiāliem izriet, ka transportlīdzekļa "Mercedes Benz R320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, īpašnieks ir /pers. A/, turētājs ir sieva - /pers. B/. Apsūdzētais savā sūdzībā un tiesai norādījis, ka transportlīdzekli izmanto sieva un tas tika pirkt ģimenes vajadzībām. Tiesai nav pamata neticēt apsūdzētā norādītajam. Turklāt apsūdzētais veicis aktīvās darbības uz likumpārkāpumu nepieļaušanu nākotnē, t.i., viņš, lai atturētos no alkohola lietošanas, ievadījis preparātu "Solafur", kas apstiprinās ar rakstveida pierādījumu, ko apsūdzētais /pers. A/ bija uzrādījis apelācijas instances tiesai. Līdz ar to tiesa uzskata, ka arests atceļams, bet automašīna atdodama tās īpašniekam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, 564.pantu, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

atcelt Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu daļā par aresta uzlikšanu transportlīdzeklim "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un daļā par transportlīdzekļa "Mercedes Benz R 320", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konfiscēšanu un nodošanu Valsts ieņēmumu dienestam.

Pārējā daļā Daugavpils tiesas 2022.gada 4.marta spriedumu atstāt negrozītu.

Pilna nolēmuma pieejamības diena - 2022.gada 14.jūnijs.

Apelācijas instances tiesas nolēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā par kasācijas iemesliem, kas paredzēti Kriminālprocesa likuma 574.un 575.pantā, sūdzību vai prokurora protestu iesniedzot Latgales apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs, tiesnesis A.Vilmanis

Tiesneši D.Skudra

V.Lohova